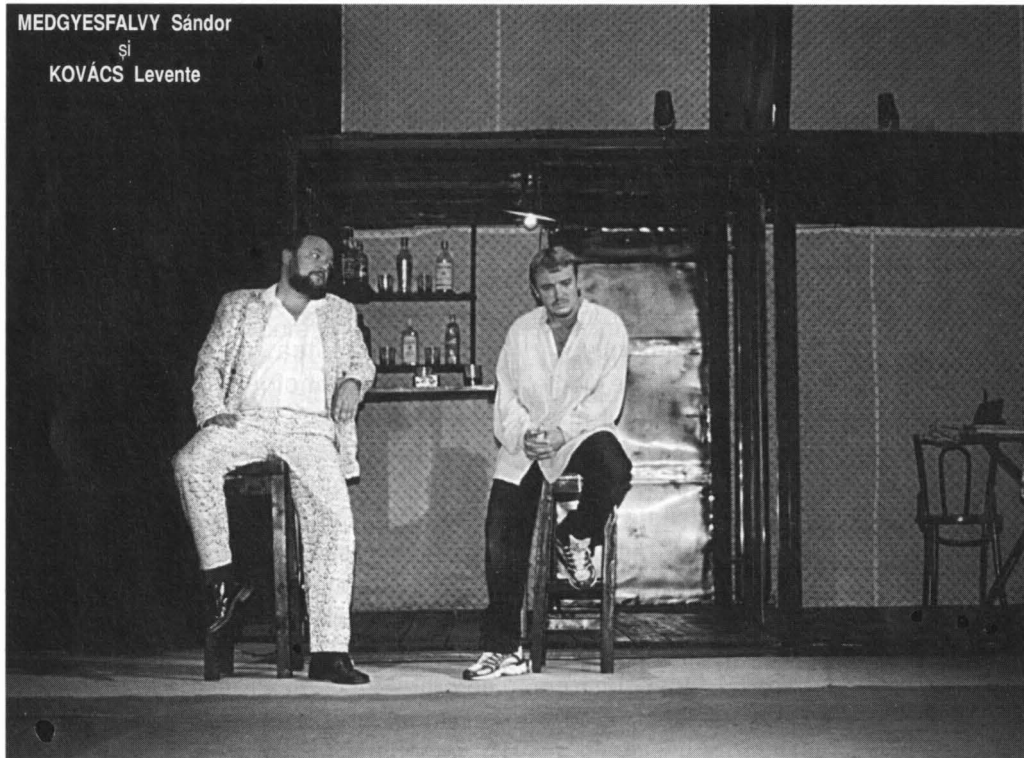

MEDGYESFALVY Sándor
și
KOVÁCS Levente

Momente bune de tensiune și emoție

Un lucru mi se pare cert: colaborarea din ultimii ani a regizorilor români cu actori unguri (și invers) a dat roade minunate. Să ne gândim numai la Laurian Oniga și Victor Ioan Frunză cu Teatrul Maghiar din Timișoara, la regretatul Vlad Mugur cu Teatrul Maghiar din Cluj, la Anca Bradu cu Teatrul Maghiar din Târgu Mureș, la Tompa Gabor cu Teatrul Național din Craiova... și, nu de mult, am semnalat prezența la Brăila a foarte tânărului regizor Szabo Áttilá. Rezultatele nu sunt peste tot aceleași, dar e cert că întâlnirile de acest fel sunt binevenite și pentru unii, și pentru alții.

Iată de ce am salutat venirea la Oradea a regizorului – și el foarte tânăr – Vlad

Massaci. El a acceptat să pună în scenă pentru a doua oară (după Piatra Neamț) piesa irlandezului Graham Reid, acum cu trupa maghiară de la Oradea.

Piesa pune câteva întrebări și probleme de o tulburătoare limpezime și de o duritate ce nu lasă loc vreunei îndoieli: ce înseamnă adevăratul curaj în orice spațiu și în orice timp, dar mai ales într-o comunitate divizată. Ce înseamnă rezistența pasivă, când anume ne putem acuza senini semenii de lașitate, de frică, de dezertare de la obligațiile de oameni și de cetățeni? Cum stăm cu idealurile noastre de tot felul, cetățenești, politice, religioase, personale și câte și câte dintre convingerile noastre ferme se pot clătina serios în împrejurări-limită?

Scenografa (Florina Bellinda Birea) i-a propus un cadru simplu sau mai degrabă auster și funcțional (un schelet metalic cu parter și etaj) care permite mișcarea lejeră a personajelor. De fapt, principala preocupare a regizorului a fost să-i facă pe actori să ajungă, fără nici o ostentație, la miezul problemelor, la resortul intim al sentimentelor, motivând continuu atitudinile și implicarea lor în povestea atât de modernă a autorului.

Fără să epateze prin cine știe ce efecte regizorale, e limpede că regizorul a lucrat mai ales cu actorii, ceea ce se vede din plin. Kovács Levente (*Victor*) are o evoluție fin conturată, o lașitate mereu scuzată parcă de întâmplări mai vechi din trecutul său cenușiu și nespectaculos, în timp ce Medgyesfalvy Sándor joacă un dur tipic, un tip sigur pe el, până la proba contrarie, arborând aerul unui învingător perpetuu. Amândurora le este frică, dar fiecare ascunde acest sentiment altfel. „Frica – îi spune Victor învățătorului *Patterson* – e ca jocul de cărți sau băutura. E o boală, dar lumea nu crede...” Întotdeauna frica se află dincolo de o ușă închisă...

Firtos Edit ne-a arătat mai ales fața resemnată a lui *Doreen*, ascunzând, cu iubire, disprețul pentru lipsa de curaj, de bărbăție a soțului ei. Fábíán Enikő e o soacră încă în putere, o femeie viguroasă și cicălitoare, isteată, dar rea și arțăgoasă, nedispusă nici să ierte, nici să accepte lașitățile ginerelui. O compoziție interesantă, în orice caz.

Giacomello Roberto a găsit, împreună cu regizorul, soluția artistică: el afișează aerul unui ticălos rafinat, mai subtil poate, dar nu atât de periculos. Îl secundează bine Szotyori József și Kiss Csaba, aparițiile lor dansante, diabolice îți dau fiori. Ca și scuipatul de sus, ca o ploaie de care trebuie să te aperi cu umbrela...

I-am lăsat special la urmă pe doi dintre cei mai talentați actori ai trupei maghiare orădene, mereu foarte buni în tot ce fac: Csiky Ibolya și Dobos Imre. Ea a compus un personaj excepțional – *mama lui Slabber*, răvășită de durere, cu haine ponosite, cu glasul slab, afișând o inexplicabilă milă pentru cel care, în bună parte, se face vinovat de moartea fiului ei. Actrița joacă interiorizat, vorbește în șoaptă și, cu toate acestea, nu se pierde nici o silabă din monologul rostit admirabil, emoționant.

În rolul dascălului *Patterson*, Dobos Imre le dă celor tineri o adevărată lecție de teatru. Replicile lui sună ca niște avertismente și, rostite cu talent, atrag aplauzele spectatorilor: „Țara asta n-are nici un viitor dacă ne lăsăm conduși de o mână de ticăloși...”, spune personajul și actorul.

Cu toate că e dinamic și viu, cu bune momente de tensiune și emoție, spectacolului îi mai lipsește ceva pentru a fi putut deveni evenimentul stagiunii. Strălucirea sau poate altceva...?

Un lucru e sigur: spectacolul nu cade în păcatul melodramaticului, al patetismului, emoțiile sunt permanent controlate.

Publicul – mulți tineri, ceea ce e foarte bine – a fost plăcut surprins deopotrivă de textul valoros și de stringentă actualitate, cât și de jocul actorilor.

Teatrul de Stat Oradea, Trupa „Szigligeti” – Ușa închisă de J. Graham Reid. Traducerea: Fodor Reka. Regia: Vlad Massaci. Scenografia: Florina Bellinda Birea. Distribuția: Kovács Levente, Firtos Edit, Fábíán Enikő, Kovács Enikő, Medgyesfalvy Sándor, Dobos Imre, Csiky Ibolya, Giacomo Roberto, Szotyori Jozsef, Kiss Csaba. Data premierei: 2 noiembrie 2001.